

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مرکز تحقیقات یاسست علمی کشور

نظام نوآوری منطقه‌ای:

مناذیم و مدل‌های ارزیابی

ترجمه و ویرایش:

مهدی اکبرآبادی

عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

علی‌اصغر سعدآبادی

دانشجوی دکتری دانشگاه تهران

مصطفی کاظمی اسفه

کوشنلس ارشد معماری و شهرسازی دانشگاه تهران

آرین عظیمی

دانشجوی دکتری دانشگاه تهران

سید علم حسینی

دانشجوی دکتری دانشگاه علامه طباطبائی

سرشناسه : پاکزاد بناب، مهدی، ۱۳۵۸-
 عنوان و نام پدیدآور : نظام نوآوری منطقه‌ای: مفاهیم و مدل‌های ارزیابی / گردآوری و ترجمه: مهدی پاکزاد بناب، علی‌اصغر سعدآبادی، مصطفی کاظمی اسفه، آرین عظیمی، سید علی حسینی.
 مشخصات نشر : تهران: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ۱۸۲ ص: مصور (بخش رنگی)، جدول، نمودار (بخش رنگی)
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴۱-۷۷-۴ : ISBN: 978-964-8041-77-4

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت : ص.ع. به انگلیسی: Mahdi Pakzad, AliAsghar Sadabadi. Regional Innovation System

یادداشت : کتابنامه: ص {۱۸۴}-۱۹۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع : نوآوری - مدیریت : موضوع : اقتصاد منطقه‌ای

موضوع : Technological innovations - Management : موضوع : Regional economics

موضوع : نوآوری - جنبه‌های اقتصادی : موضوع : عمران منطقه‌ای

موضوع : Technological innovations - Economic aspects : موضوع : Regional planning

شناسه افزوده : سعدآبادی، علی‌اصغر، ۱۳۶۷- : شناسه افزوده : کاظمی اسفه، مصطفی، ۱۳۴۲-

شناسه افزوده : عظیمی، آرین، ۱۳۳۰- : شناسه افزوده : حسینی، سیدعلی، ۱۳۳۷-

شناسه افزوده : مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

شناسه افزوده : National Research Institute for Science Policy (NRISP) : رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۵۷۹HC ۶ن۲پ

رده‌بندی دیویی : ۵۷۵/۰۶۶۵۸ : شماره کتابشناسی ملی : ۴۶۱۹۴۱۰

نظام نوآوری منطقه‌ای:

مفاهیم و مدل‌های ارزیابی

گردآوری و ترجمه

مهدی پاکزاد بناب، علی‌اصغر سعدآبادی، مصطفی کاظمی اسفه، آرین عظیمی و سید علی حسینی

ویراستار علمی و ادبی: آرین منوچهری قشقایی

صفحه‌آرایی: علیرضا کیوندان

طراحی جلد: دل‌آرام مهین‌ترابی

ناشر: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴۱-۷۷-۴

توزیع و پخش: نشر چاپار ۸۸۹۹۶۸۰

نشانی ناشر: تهران، میدان ونک، خیابان ملاصدرا، خیابان شیراز جنوبی، خیابان سهیل، پلاک ۹

وبگاه: www.nrisc.ac.ir تلفن: ۸۸۰۳۶۱۴۴

قیمت: ۱۸۰،۰۰۰ ریال

صحت مطالب این کتاب بر عهده صاحبان اثر است.

تجدید چاپ این کتاب توسط سایر انتشارات؛ طبق توافق با صاحبان اثر به مدت ۷ سال

منوط به اخذ موافقت از مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور است.

فهرست مطالب

کتاب در یک نگاه.....	۱۵
پیشگفتار.....	۱۷

بخش اول: مبانی نظری نظام نوآوری منطقه‌ای

فصل اول: مبانی نظری نظام‌های نوآوری منطقه‌ای.....	۲۱
۱-۱. مقدمه.....	۲۱
۲-۱. از منطقه تولید انبوه تا منطقه یادگیرنده.....	۲۳
۳-۱. اقتصاد یادگیرنده، پایگاه دانشی صنعتی.....	۲۶
۴-۱. مبانی نظری نظام نوآوری منطقه‌ای.....	۲۶
۵-۱. نتیجه.....	۳۶
فصل دوم: مدل‌های نظری مبتنی بر منطقه.....	۳۹
۱-۲. مقدمه.....	۳۹
۲-۲. مروری بر مدل‌های مبتنی بر مناطق.....	۳۹
۳-۲. نتیجه.....	۵۵
فصل سوم: نظام نوآوری منطقه‌ای.....	۵۷
۱-۳. مقدمه.....	۵۷
۲-۳. نگاهی نزدیک‌تر به نظام منطقه‌ای نوآوری.....	۵۷
۳-۳. مرز نظام نوآوری منطقه‌ای.....	۶۳
۴-۳. رویکردهای تحلیلی برای مطالعه نظام‌های نوآوری منطقه‌ای.....	۶۵
۵-۳. ساختار نظام نوآوری منطقه‌ای.....	۶۹
۶-۳. بررسی روند مطالعاتی نظام نوآوری منطقه‌ای.....	۷۲

- ۷-۳. مطالعات انجام شده روی نظام نوآوری منطقه‌ای ۷۶
- ۸-۳. عناصر اصلی نظام نوآوری منطقه‌ای ۷۹
- ۹-۳. مکانیزم‌های نظام نوآوری منطقه‌ای ۸۰
- ۱۰-۳. انواع نظام‌های نوآوری منطقه‌ای ۸۳
- ۱۱-۳. سرمایه انسانی، انتقال دانش، یادگیری و بازار نیروی کار منطقه‌ای ۸۵
- ۱۲-۳. دیدگاه بالا به پایین، پایین به بالا و یکپارچه به نظام نوآوری منطقه‌ای ۸۷
- ۱۳-۳. نتیجه ۹۱

بخش دوم: بررسی مدل ها و چارچوب‌های نظام نوآوری منطقه‌ای

- ۹۳ ۹۳
- فصل چهارم: بررسی مدل ها و چارچوب‌های نظام نوآوری منطقه‌ای ۹۵
- ۱-۴. مقدمه ۹۵
- ۲-۴. تابلوی امتیازی نوآوری منطقه‌ای ۹۶
- ۳-۴. ارزیابی نوآوری منطقه‌ای از وزرات تجارت آمریکا ۱۰۵
- ۴-۴. نظام نوآوری منطقه‌ای از نگاه سازمان توسعه اقتصادی آمریکا ۱۱۰
- ۵-۴. دروندادهای محیط نوآوری منطقه‌ای از بلوگراس ۱۱۲
- ۶-۴. شاخص‌های تحلیل ورودی‌های نظام نوآوری منطقه‌ای ۱۱۵
- ۷-۴. اجزای نظام نوآوری منطقه‌ای از هاجک و دیگران ۱۱۷
- ۸-۴. اندازه‌گیری عملکرد نظام نوآوری منطقه‌ای ۱۲۰
- ۹-۴. رویکرد ساختاری به کارکرد نظام نوآوری منطقه‌ای ۱۲۲
- ۱۰-۴. ساختار نظام نوآوری منطقه‌ای در چین ۱۲۷
- ۱۱-۴. ارزیابی قابلیت نوآوری فناوری ۱۲۹
- ۱۲-۴. نظام نوآوری منطقه‌ای ایتالیا ۱۳۰
- ۱۳-۴. ظرفیت‌های نوآوری مناطق در اعضای جدید اتحادیه اروپا ۱۳۳

۱۴-۴	متغیرهای تعیین‌کننده کارایی نظام‌های نوآوری منطقه‌ای	۱۳۶
۱۵-۴	ارزیابی پتانسیل نوآوری منطقه‌ای در روسیه	۱۳۷
۱۶-۴	مجموعه شاخص‌های نوآوری محلی	۱۳۸
۱۷-۴	مدل ارزیابی نظام نوآوری منطقه‌ای از سادیردینو و همکارانش	۱۴۱
۱۸-۴	ابعاد نظام‌هایی نوآوری منطقه‌ای با تمرکز بر بنگاه	۱۴۲
۱۹-۴	امکان‌سنجی پیاده‌سازی خط‌مشی‌های مرتبط با نظام نوآوری منطقه‌ای	۱۴۴
۲۰-۴	واما: مؤثر بر نظام‌های نوآوری منطقه‌ای	۱۴۷
۲۱-۴	نظام‌های نوآوری منطقه‌ای به مثابه کالاهای عمومی	۱۵۱
۲۲-۴	نظام نوآوری منطقه‌ای چین از لیو و چن	۱۵۲
۲۳-۴	ارزیابی ظرفیت نوآوری منطقه‌ای با نگاه مدیریت دانش	۱۵۶
۲۴-۴	نظام‌های نوآوری منطقه‌ای در صنعت الکترونیک	۱۵۹
۲۵-۴	رفتار منطقه‌ای نوآوری	۱۶۱
۲۶-۴	نظام شاخص ارزیابی سطح ساختاری نظام نوآوری منطقه‌ای	۱۶۵
۲۷-۴	نتیجه	۱۶۹
۱۷۱	منابع	
۱۷۱	منابع فارسی	
۱۷۱	منابع لاتین	

کتاب در این نگاه

نوآوری را نه تنها می‌توان تولید و محرک اصلی در رشد و توسعه اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه دانست؛ بلکه رشد مالی و نوآوری، یکی از اهداف اصلی اقتصاد دانش‌محور در سال‌های اخیر پس از ظهور جهانی‌شدن است و شهرها و مناطق برای تبدیل شدن به کانون اصلی در شبکه‌های جهانی با یکدیگر رقابت می‌کنند؛ در این اسناد، طمأنینه‌گذاران کشورهای مختلف در تلاشند تا با ایجاد زیرساخت‌های مناسب در کشور، ضمن جذب و نگهداری از بنگاه‌ها و افراد خلاق برای پیشبرد نوآوری، به رشد اقتصادی و افزایش رقابت‌پذیری مناطق خود دست یابند. نظام نوآوری منطقه‌ای را می‌توان حاصل تعامل درون‌داده‌های منطقه‌ای از قبیل سازمان‌ها، بنیادها و نهادهای رسمی و غیررسمی دولتی و غیردولتی دانست که در مجاورت یکدیگر منجر به خلق به کارگیری و توزیع دانش و در نهایت افزایش نوآوری و رقابت‌پذیری در سطح منطقه می‌شود. در این راستا، پژوهش‌گران و سازمان‌های مختلفی برای رصد نظام‌های نوآوری منطقه‌ای، مدل‌های فراوانی را با توجه به ویژگی‌های خاص هر منطقه ارائه نموده‌اند.

این کتاب با هدف فهم نظام نوآوری منطقه‌ای و رصد مدل‌های آن تألیف شده است. از این رو، مطالب این کتاب در دو بخش اصلی سازماندهی شده است. بخش نخست در سه فصل اصلی دربرگیرنده مبانی نظری نظام‌های نوآوری منطقه‌ای است؛ فصل اول به بررسی مفاهیم و ادبیات نظری در خصوص نظام‌های نوآوری می‌پردازد. فصل دوم بر مدل‌های نظری نوآوری مبتنی بر مناطق متمرکز است. در فصل سوم موشکافی دقیق‌تری در خصوص نظام نوآوری منطقه‌ای ارائه می‌شود. در

بخش دوم، مرور جامعی از مدل‌ها و چارچوب‌های پیشنهادی سازمان‌ها و پژوهشگران در رابطه با نظام نوآوری منطقه‌ای می‌شود. هدف از این بخش گردآوری ابعاد، متغیرها و شاخص‌های پیشنهادی ایشان به همراه تلخیص و نقد رویکردهای مورد استفاده آن‌ها است.

www.ketab.ir

پیش‌گفتار

این کتاب را می‌توان از نخستین تلاش‌ها برای درک رفتار نظام‌های نوآوری منطقه‌ای به‌شمار آورد. آنچه در این کتاب مورد تأکید است، تمرکز بر سطح منطقه به‌عنوان مهم‌ترین سطح تحلیل برای خطامشی‌گذاری در عرصه نوآوری و به‌عنوان زمینه رقابت‌پذیری و رشد اقتصادی کشور است. مؤلفان تلاش کرده‌اند تا مطالعه جامعی را در خصوص برنامه نوآوری منطقه‌ای با استعانت از پژوهش‌های نظری و تجربی صورت دهند. خواندن این کتاب هم برای خطامشی‌گذاران در عرصه علوم و فناوری، مدیران دولتی و متخصصان حوزه برنامه‌ریزی منطقه‌ای اقتصادی منطقه‌ای و کارآفرینی و هم برای آن دسته از خوانندگانی سودمند است که هنوز فرصت آشنایی با این حوزه را پیدا نکرده‌اند.

این کتاب با راهنمایی‌ها و کمک‌های ارزنده دوستان و همکاران، مرکز تحقیقات علمی کشور و نیز استادان و دانشجویان دانشکده مدیریت و علوم و فنون دانشگاه تهران، به سرانجام رسیده است و مؤلفان از تمامی این عزیزان کمال تشکر و قدردانی را دارند. امید است تا با درمیان گذاشتن نظرات، پیشنهادها و انتقادات با مؤلفان، کتابی کامل‌تر و مصون‌تر در نسخه‌های بعدی ارائه شود.

مؤلف

تهران، آذر ۱۳۹۵